

Posamezna številka

Saročnina lista: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oglasila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema saročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

Ljubljana.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Plačnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišstvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan soto od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vrnejo. Menjajo reklamacije so politične narave. Telefon interurban št. 113.

56. številka.

Maribor, dne 18. maja 1923.

Letnik XV.

Daj mirne čase!

V lepem, starodavnem cerkvenem himnu za binkoštni praznik, ki ga čez dva dni obhajamo, se Cerkev do Boga, delilca milosti in miru, obrača med drugimi s to-le prošnjo: «Da quieta tempora» (daj mirne čase)!

S to prošnjo stopa Cerkev pred Boga kot tolmač naj-globlje in najiskrenejše želje človeškega srca. V miru, samo v miru najde človek svojo srečo. Nemir, ki človeku razburja dušo in srce, mu zagreni vsako kapljico radosti in veselja. Nemir, ki ga od zunaj obdaja v hiši in sosesčini, ruši vse temelje družabnosti, zadovoljnosti, deloljubja in napredka. Le v miru počivajo globoke korenine notranjega zadovoljstva in zunanjega napredka.

Mir je prava sreča ne samo za poedinega človeka, marveč tudi za cele narode in države. Prepri in spori sejejo mržnjo med posamezne sloje in stanove v narodu in vzbujajo jezo in sovraštvo med državami. Vojne rušijo in razdeajo ter pušajo za seboj razvaline blago stanja, sreče in kulture. Zato Cerkev v litanijah moli, naj nas Bog reši ne samo kuge in lakote, marveč tudi vojne ter naj da krščanskim kraljem in oblastnikom mir in pravo soglasje, vsemu krščanskemu ljudstvu pa mir in edinost.

Kot glavna prošnja za mir se na svetu pojavlja Evropa. Stiri leta je v tem svetovnem delu divjala najstrašnejša in najkrutnejša vojna, kar jih pozna svetovna zgodovina. In še tudi zdaj v petem letu po končani vojni Evropa ne more priti do pravega miru. Mirovne pogodbe so vse podpisane in ratificirane, pa miru vendar še ni.

Nekdanja krvava vojna med Francijo in Nemčijo se nadaljuje ne samo z diplomatsko borbo med državniiki obeh držav, marveč z gospodarskim bojem, ki ga na francoski strani podpira moč oboroženega vojaštva. Francoska zasedba nemškega Poruhrja, katera že traja preko četrtiltja, dokazuje vso ostrost francosko-nemškega spora.

Bilo bi nepravilno, ako bi Francozom odrekli pravo do nemške vojne odškodnine. Pravičnost zahteva, da se mora popraviti in povrniti storjena škoda. Nemci so med vojno divjali po francoski zemlji, morili, razbijali, palili in rušili, da je strahota. Sedaj je njihova dolžnost, da vse to popravijo. Iz razvalin na francoski zemlji mora zopet vstati in vzkliti življenje. To pa Nemci preprečujejo, ker nočejo plačati, kar bi morali in za kar so se obvezali.

Francija je doprinesla za časa vojne ogromne žrtve ter je obremenjena z dolgovi. Njeno prebivalstvo omahuje pod težo raznih davščin. Nemčija zaostaja, kar se tiče obdačenosti ljudstva in vseh njegovih slojev, daleč za Anglijo in zlasti za Francijo in zato se ne more izgovarjati, češ, da ne more izpolniti vseh svojih obveznosti do Francije in do drugih držav. Temu nemškemu izgovoru ne more nikdar pritrditi Francija, saj ga je tudi odklonila Italija in celo tudi Anglija.

Ozdravljenje Evrope je torej v veliki meri odvisno od Nemcev. Pred vojno so se Nemci kaj radi ponašali s tem-le izrekom, ki so si ga sami ustvarili: «Am deutschen Wesen muss die ganze Welt genesen.» To je bila megalomanska domišljavost. Sedaj pa imajo najlepšo priliko, da pripomorejo k temu, da Evropa ozdravi od neprestane bojne napetosti. Plačati morajo to, k čemur so obvezani. Izvršiti plačilne obveznosti je dolžnost, ki jo nalaga pravičnost.

Na drug način ogrožajo evropski in svetovni mir ruski boljševiki. Da bi Rusija plačala svoje dolgeve in izpolnila svoje obveznosti, na to sedaj nihče ne misli. Boljševiki niti ne priznajo tega, da bi bila Rusija kaj dolžna drugim državam. Za nje ne obstoja načelo pravičnosti. Tudi v tem ne tiči za Evropo nevarnost, da skušajo boljševiki izvajati komunistično načelo marksizma. V praksi je namreč boljševiški komunizem jako daleč od teoretičnega, ker tolerira v velikem obsegu zasebno lastnino.

Nevarnost je v tem, da je sovjetski sistem zgrajen na silo ter da ga drži edino le moč rdeče armade. Tak temelj pa ni trajen. In ako bi se enkrat zrušil, kaj bi potem sledilo v Rusiji? Ze sama bližnja možnost Lenjinove smrti povečuje to nevarnost. Trocky, poglavar rdeče armade, kot diktator ne bi mogel nadomestiti Lenjina, ker mu nedostaja znanja, modrosti, žilavosti in predvsem potrebne vseobče avtoritete. Boljševiška nevarnost za evropski mir je tudi v neprestani propagandi in agitaciji, ki jo boljševiški odposlanci izvršujejo po raznih krajih Evrope in Azije. Poleg tega dajejo boljševiki potuho in podporo vsem narodom in državam, ki so bojevito razpoložene proti kapitalističnim državam, kakor boljševiki imenujejo države velike anttante.

Iz teh in drugih razlogov pomirjenje Evrope in sveta še ni dovršeno. Bila je že cela vrsta mirovnih konferenc, ki so dovršile svoje delo, pa niso dosegle toliko zaželenega uspeha. Ena zborovalna dvorana za drugo je zapirala vrata za odhajajočimi državniiki in drugimi udeleženci mirovnih konferenc, pa se mora vsako leto nanovo odpreti dvorana za konferenco v kakšnem me-

stu. Sedaj je na vrsti Lausanna v Švici, kjer bi se naj rešilo turško vprašanje, to je: vprašanje Carigrada, Dardanel, Tracije, Male Azije, Sirije, Armenije, Mezo-potamije itd.

Pot do mira je torej težavna, posuta s kamenjem in trnjem. To velja ne samo za mednarodne odnošaje med državami, velja tudi za poedine države same. Naša država na znotraj še ni pacificirana (pomirjena). Obstoj razdvojenost med plemeni in pokrajinami. Nasilni centralizem, povečini dete demokratov in raznolikih liberalcev, pomenja za našo državo trajno nevarnost, ker izključuje pomirjenje Srbov s Hrvati in Slovenci. Le sporazum vodi do notranjega pomirjenja. Vsakemu svo je: edino to geslo more dovesti do pravilne in zadovoljive ureditve naše države.

Znamenje časa in naših razmer je, da se moramo za tak sporazum šele boriti. V drugih državah, kjer ima ljudstvo samo prvo besedo, bi takšne borbe ne bilo treba, ker smatrajo vladodržci za svojo dolžnost, da uredijo ustavo in upravo po zahtevah naroda. V naši državi pa so stranke, ki stavijo sebe nad narod ter hočejo ljudsko voljo trajno ukovati v spone centralizma in absolutizma. Med temi strankami zavzema prvo mesto demokratska, kateri načeljuje Svetozar Pribičević, fanatični pobornik centralizma in nepomirljivosti proti Slovincem in Hrvatom.

Binkoštni prazniki so za nekaj dni prekinili ljuto borbo, ki se sedaj vodi v Beogradu za sporazum in pomirjenje. Ta borba se bo nadaljevala in sicer tako dolgo nadaljevala, dokler zmaga načelo prave demokracije, ljudske samoodločbe, avtonomije in samouprave. Naj se Svetozar Pribičević in njegovi slovenski podrepniki še toliko trudijo, da bi to borbo diskreditirali kot boj protidržavnih elementov in rebelov proti državi, stvar slovenskega in hrvatskega naroda dozoreva do zmage.

Je še veliko ovir premagati in veliko kamnov je odstraniti, ki jih je Pribičević s svojo fanatično kompanijo navalil na pot, ki vodi do sporazuma. Ni to lahka stvar. Duševni vodja radikalov Ljuba Jovanović je na seji narodne skupščine v Beogradu 16. maja t. l. izjavil: «Bila je v Beogradu vlada, ki je živela od tega in ki si je domišljala, da se povsod pripravljajo nekake bune in zarote, mi pa gremo preko tega in se trudimo, da državo pomirimo. To pa ni lahka stvar.»

V istini ni to lahka stvar. Pa potrebna, nujno potrebna je ta stvar. Dajte državi noiranji mir, dajte ji mirne čase! Do tega miru pa vodi edino-le sporazum s Hrvati in Slovenci. Druge poti ni.

Politični položai.

Radikalno fronto na Hrvatskem in v Sloveniji je sam radikalni prvak g. Ljuba Jovanović v skupščini označil kot slabo in se pristavil: Priznavam za sebe in g. Pašića ter za vse ostale svoje tovariše, da ne moremo delati proti volji narodovi. Narodovo življenje se mora povsod upoštevati. — Na Pribičevićeve medklice, zakaj brani hrvatske republikance in slovenske klerikalce, je Ljuba Jovanović mirno in resno odvrnil: Vse Slovence, Hrvate, Srbe in tudi Turke bomo vedno branili v njihovih pravicah. Govornik je povdarjal, da je ravno to nevarno državi, kar dela Pribičević, ker proglašča razne stranke za protidržavne elemente. Naglašal je, da mora vsaka vlada, če je količikaj pametna, gledati, da se razmere pomirijo, ne pa nastopati s silo, kakor to hoče Pribičević. Med Srbi, Hrvati in Slovenci ni takih prepričanj, da bi se ne dali premestiti. Srb naj ostane Srb, Hrvat Hrvat in Slovenec Slovenec. — K obsodbi policajdemokratske demagogije je ta Jovanovićev govor mnogo prispeval, svetovati je pa treba tudi radikalcem, ki so se v Sloveniji pojavili, da se iz njega nekaj naučijo. Zlasti onim, ki so šli iz policajdemokracije med radikale, ki bilo koristno, če bi že enkrat odvrgli fraze iz prejšnje šole ter si osvojili jasno izraženo mišljenje starega radikala Jovanovića, da je Srb Srb, Hrvat Hrvat, Slovenec pa Slovenec in da naj to tudi ostane.

Najdaljša seja našega parlamenta je bila dne 15. maja. Pričela se je dopoldne kmalu po 9. uri, a končala se le ob 3. uri zjutraj dne 16. maja. Vmes je bilo le malo presledkov. Provizorični predsednik dr. Peleš je vzdržal ves čas na svojem mestu. Zbornica je bila neprestano polno zasedena. Videlo se je, da se bije zgodovinski boj proti največjemu političnemu nasilnežu in najbolj koruptni stranki, proti demokratom.

Obračun s Pribičevićem. Vendar je enkrat naš parlament kruto obračunal z onim človekom, ki je glavni krivec žalostnih razmer v naši državi, s Svetozarjem Pribičevićem. V seji 15. maja je ogromna večina zbornice obsodila Pribičevića in celo njegovo demokratsko stranko, da še kaj takega naša politična zgodovina ne pozna. Pribičević se je celih 14 ur trudil na vso moč, da se vendar še obdrži na površju, a vse njegove lisiče zmčnosti mu niso pomagale prav nič. S Pribičevićem je obračunala vsa poštena jugoslovanska javnost.

Kaj je moral vse slišati Pribičević? Ko je Pribičević v svojem govoru skušal dokazati, da je vlada zadnje

volitve vodila nasilnim potom in da je demokratska stranka samo radi tega zgubila polovico mandatov, se mu je vse smejalo. Radikali so mu očitali, da so ravno demokratski uradniki upotrebljali nasilje pri volitvah. Pribičević je organiziral komitaše in bandite v Stari in Novi Srbiji, ki so pobijali na dan volitve nedemokratske volilce. Demokrati so kradli volilne škrinje s kroglicami in s silo zabaranevali drugim volilecem vstop na volišče. Za te trditve so navedli nad sto dokazov. Naši poslanci so klicali Pribičeviću: «In vaša tolovajska Orjuna?» In vsa desnica, tudi radikali so očitali Pribičeviću, da si je ustanovil Orjuno kot glavno nasilno agitacijsko sredstvo. Ko je bivši madžaron Lukinič hotel braniti orjunska tolovajstva in Pribičevića, mu je poslanec Žebot zaklical: «Eljen Lukinič!» In oba, Pribičević ter Lukinič sta zdijvala kot besna ter grozila s pestmi proti našim poslancem. In zadoneli so klici: «Abzug Pribičević! Bacite ga napolje! Naj ti sedaj pomaga Orjuna! Pobesnel (poludil) je! Ven žnjim!» Njegov govor je bil strasten. Na vsak način je hotel radikale prepričati, da bi trebalo Slovence, Hrvate, muslimane, Nemce in Madžare smatrati v naši državi kot tujce in sužnje. Silovito se je napenjal, vpil, tulil in skakal ter tolkel ob pult. Podoben je bil zveri, ki se bori za svoj plen! Orjak Bunjevec Blaško Rajič je iz klopi Jugoslovanskega kluba z orjaškim glasom zaklical proti Pribičeviću: Lav bez zub! (Lev brez zobovja). Opazoval sem Pribičevića od blizu in daleč. To je silovito strasten človek. Škripal je s svojimi zlatimi zobmi, penil se od srda, postajal blede, a zopet docela moder v obraz. Niti za hip ni mogel mirovati. Kadar je moral molčati, si je zopet grizel nohte, šipal lastno kožo in si kremžil svoj nesimpatični obraz, kakor obsojenec, ki vidi smrt tik pred seboj.

Zapuščeni Pribičević. V torkovi seji zbornice je Svetozar Pribičević imel najslabši dan v svojem življenju. Vse ga je zapustilo. Nekdanji njegovi zavezniki v vladi, radikali, so po svojih najboljših govornikih in voditeljih obsojali zločinsko Pribičevićovo politiko na način, kakor tega nihče ni pričakoval. Med splošno pozornostjo cele zbornice so mu očitali, da je s svojo politiko zastrupil javno življenje v naši državi, on je ščeval na bratomorni boj, on je bil vodja tiste politike, ki bi upropastila državo. Moz se je tresel kot šiba na vodi. In zapustili ga niso samo radikali, ampak tudi zemljoradniki in celo njegovi klubovi in strankini sodrugl. Davidovič, Veljkovič, Marinkovič in drugi odličnejši možje njegovega kluba so ostenativno odšli iz zbornice, ko je Pribičević stopil kot govornik na tribuno.

Po svetu.

Zbližanje Bolgarije in Jugoslavije. Jutri se sestane v Sofiji konferenca naših in bolgarskih strokovnjakov, da nadaljujejo niški dogovor. Glavne točke te konference so: Izplačilo rekvizijskih pobotnic, ki so jih dali Bolgari za časa okupacije, vprašanje restitucije odnešenega blaga, odprava sekvestrov nad bolgarsko posestjo na našem ozemlju in pa zaključek saniterne konvencije za skupno akcijo proti epidemijam. — Ta konferenca nas bo še bolj zbližala z Bolgarskimi sosedi, ker tudi na srbsko javno mnenje ugodno vplivajo naredbe bolgarske vlade proti makedonskemu ustaštvu. Odredbe bolgarske vlade že učinkujejo. Komiti so od naše in bolgarske strani tesno pritisnjeni ob mejo in če se sedaj izvede skupna vojaška akcija, bodo popolnoma strti fanatiki, ki so z bombo, ubojem in ropom kvarili odnošaje med nami in Bolgari.

Inspiratorja umora Vorovskega je izsledila in zaprla švicarska policija v osebi nekega bivšega ruskega oficirja Polonina. Dognano je, da je morilec dajal denar. S tem so že ovržene trditve listov, da je bil atentat osebna stvar morilca.

Železničarski štrajk je izbruhnil v Belgiji. Vlada je dala najprej zasedli postaje in proge z vojaštvom, potem je pa štrajkujočim zagrozila z odpustom, če se ne vrnejo na delo. Železničarska organizacija je zahtevala, naj se vojaštvo najprej odpokliče in potem naj se začnejo pogajanja.

Za slovansko vzajemnost. Dne 14. t. m. se je vršil v Parizu ustanovni zbor Slovanskega društva, v katerem so na skupnem programu združeni Rusi, Poljaki, Jugoslovani, Bolgari in Čehi. To je v Franciji prvič po verzajskem miru, da so se zastopniki vseh slovanskih narodov združili pri eni mizi na skupnem programu. Da bi le bilo trajno!

Evropejci v rokah kitajskih razbojnikov. Na Kitajskem je pred kratkem napadla cela četa razbojnikov osebni vlak na progi med Tijenčinom in Pukovom. — Razdrli so tračnice, da je vlak skočil iz tira, ter postrelili vojake, ki so vlak spremljali. Potnike so vse ujeli ter one, od katerih so upali dobiti bogato odkupnino, zadržali, siromašnejše pa so izpustili, potem, ko so jih pošteno pretepli. Med ujetimi potniki se nahaja tudi 30 Evropejcev. Od 30 jih je 11 pobegnilo. Kitajske oblasti, ki so nasproti tem razbojnikom brez vsake moči, so poslale posebne parlamentarce, da se dogovorijo z

razbojniki glede odkupnine. Ker so beli ujetniki večino ma Angleži, je Anglija poslala ostro noto Kitajski, ki ne skrbi za varnost svojih prometnih prog.

Iz strokovnega gibanja.

Kakšna bodi naša skrb za razvoj naših organizacij. Prva skrb naj bo, da gledamo na to, da ne bo med nami nobenega trpina, ki ne bi bil član naše strokovne organizacije. Naše želje roke in naš vsak dan bolj bedni položaj naj nas dnevno opominja na dolžnosti, ki jih imamo kot zavedni člani naših poštenih organizacij. Koliko časa še bo treba, da se vzdramimo sami iz spanja nedelavnosti ter gremo vzbujati tudi vse one srtine, ki še ne poznajo naše strokovne organizacije: Jugoslovanske strokovne zveze. Revščina in beda trka na naša vrata, v smrt nismo obsojeni samo mi, marveč, če se po naši malomarnosti razmere še poslabšajo, tudi naši otroci, ki bodo, ako mi ne delamo resno in pa vstrajno, še večji trpini in bo za nje položaj še bolj obupen, kakor je za nas. Dolžnost naša pa naj ne bo samo, da smo člani organizacije, marveč glavna dolžnost nam bodi, da vsak po svoji zmožnosti dela za organizacijo, jo podpira in zasleduje njene smotre. Ta opomin veljaj prav posebno voditeljem organizacije, odnosno voditeljem posameznih skupin. Vsak se naj zaveda, da so težke, a svete dolžnosti, katere je prevzel, ko je bil izvoljen na kako vodilno mesto, naj si skuša zaupanje, katerega so mu člani z volitvijo izrekli, tudi zaslužiti. Njegovo delo naj bo delo za organizacijo, njegova zabava naj bo skrb za razvoj organizacije, in uspehi njegovega dela naj bodo njegova čast in njegov ponos. Nič žalostnejšega ni, kakor če se vpraša kaknega voditelja skupine, kako se kaj dela v njegovi skupini in se dobi odgovor: Nič posebnega. Če se vpraša dalje, kaj da ima jo v načrtu za razvoj skupine, je spet odgovor: Ja, nismo se še nič pomenili. In dalje, če so se pri kaki seji tozadevno posvetovali, spet: Ne, nismo imeli nobene seje! Če se pa hoče celo izvedeti, koliko članov šteje skupina, se pa tudi zve, da načelnik tega ne ve za gotovo. Žalostno je to, a žalibog, dogajajo se taki slučaji. Ako hočemo žetve uspehov, treba je dela, treba truda in znoja, treba predvsem posrtnovalnosti. Dokler nam manjka pa teh lastnosti, zastoj nam je upati boljših časov, boljših razmer. Ko se bomo vsi zavedali, da ljubezen do bližnjega ne obstoja v laskavih besedah, ampak edinole v nesebičnem delu, takrat bomo lahko rekli: Naša močna strokovna organizacija je kos vsaki in tudi najtežavnejši nalogi. Vsak se naj postavi v vrsto sotrpinov-soboriteljev ter podpira Jugoslovansko strokovno zvezo kot našo strokovno organizacijo, naj dela za njo in ko bo tudi užival dobrine, ki mu bo jih organizacija kot njegova zaščitnica priborila, sladila mu bo ta užitek zavest, da je to sad njegovega sodelovanja. Torej na delo! Le v delu je zmaga!

Kaj dela akcijski odbor? Ali bomo že skoraj kaj dobili? Taka vprašanja se slišijo povsod. Mi vprašamo pa osebe: Ali je ono že tudi storilo svojo dolžnost? Ali se ono zaveda, da je treba v borbi za kruh močne enotne armade, da danes posameznik pri najboljši volji in z največjim trudom ne doseže nič. Lahko rečemo, da jih je še dosti, ki skriti po koteh jamrajo in kritizirajo, ne zavedajo pa se svojih dolžnosti, ki jih vežejo, da kot soborilci stopijo v armado organizacije. Dosti jih je, ki na vprašanje: ali pristopijo h kaki poštenu organizaciji, odgovarjajo, da ko bodo kaj dobili, pa bodo pristopili. Tovariši, ali mislite, da bo akcijski odbor s par voditelji organizacij sam kaj dosegel? Povemo vam, da je treba za delo in uspehe močne, organizirane armade, ne pa kričavev. Kdor se zaveda, da je skrajna sila, da si priborimo boljše odnose, vsak naj vstopi v organizacijo. Le če bomo skupni in močni, bomo tudi kaj dosegli. Vojska brez moštva pa je 0!

Za kanone se skrbimo, beremo in slišimo povsod. Vojni minister stavi vedno take zahteve. Kaj pa minister sabračaja? Ali naj ne bi tudi on enkrat stavljal zahtevo, naj se poskrbi za kredit za živi material, da ne pogine, naj se poskrbi, da železničar in državni nastavljenec dobita, kar jima gre za njun najpotrebnejši obstoj. Potem naj se misli na kanone in na razni oficirski luksus. Ne gledamo lahko, ko žive eni na državne stroške v izobilju, drugi pa poginjamo, ter država za nas ne pozna pravice.

Železničarji naj srečnejši! To slišimo še vedno. Ne ve se pa, ali govori to res zavist ali pa nevednost in nerazodnost sedanjih razmer. Poglejmo stanje železničarjev le za dve leti nazaj. Draginja je v tem času narasla za 100 do 200%, železničar je pa dobil draginjske doklade zvišane za cele 4 dinarje. So družine, ko dela mož na železnici, a žena v tovarni, a okoli 15. v mesecu že ni denarja za liter mleka. To navajamo za to, da naj presodi javnost, kako srečni smo in kake dobrote da uživamo železničarji.

Delavstvo delavnice južne železnice v Mariboru je izčrpano in nezadovoljno do zadnjega. Posledice se kažejo jasno v dejstvu, da veliko število delavstva boleha in je nezmožno opravljati svojo službo. Če bo šlo tako naprej, bo kmalu polovica delavstva bolna in to vsled bede in pomanjkanja. A merodajna gospoda tega še do danes noče videti in uvideti ter pritiska na te reveže s silo. Ko bi se na višjih mestih le malo pomislilo, kako izstradani so danes železničarji, posebno oni na progi, postopalo bi se z njimi drugače in ne bi bilo treba družinam, ki štejejo po pet članov, kuhati po 1 četrt kile mesa po dvakrat za juho. Ali bo delavstvo odgovorno, če se ga s takim nežnosnim položajem prisili do kakih res nepremišljenih korakov, naj sodijo vsi, ki so tega zmožni.

Tistemu mlademu dopisniku v delavnici juž. žel., ki mu tako zelo sili orjunska kri v glavo, da vedno za-

bavlja čez našo organizacijo in jo blati, kjer le more, svetujemo, naj ne pozabi, da je tudi on plačan za to, da dela v delavnici v prid južne železnice, ne pa, da uganja svojo orjunsko politiko in tam spisuje članke za «Orjuno», kakor na primer zadnjič o vodstvu delavnice. — Fante, povemo ti, le hladno kri in več vestnosti v službi, drugače pride prihodnjič tukaj tvoje ime; in kaj bi pa potem rekli ata Ogrinc, če zvejo, kdo je dopisnik «Orjune» — hm — hm —

Ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani naprošamo, naj nam pove, kdaj se bodo za delavnico Maribor vendar izdelale legitimacije. Ne rabimo jih za luksuz, ampak sedaj, v tej moreči draginji bi si vsak rad in lahko preskrbel vsaj nekaj živil od zunaj, kjer bi jih mogoče, ako si pride sam ponje, dobil le za nekoliko bolj milostno ceno, kakor jih mora plačati na trgu. — Prosimo in prosimo za od pomoč, da nam ne bo treba stradati, a ni je, in še legitimacij se nam ne da, da bi si nekoliko odpomogli sami. Drage voznje plačati menda vsak uvidi, da si ne moremo. So delavci, ki so oddali svoje slike za dodelitev legitimacij že septembra 1922, a še iste morda zdaj ležijo v kaki miznici pozabljene, po krivdni koga in po kaki pravici, ne vemo. Za danes prosimo vsaj tukaj, da se nam da, kar nam gre.

Sestanek odbora in zaupnikov Prometne zveze se vrši v soboto, dne 19. t. m. ob pol sedmi uri zvečer v Lekarniški ulici, rokodelska dvorana. Prosi se gotove in zanesljive udeležbe vseh.

Viničarji si naj pripravijo hleve, ker kmalu pridejo iz Beograda obljubljene krave. Kdo jih bo prignal, bomo videli. Morda kak ex-minister, če ima kaj prakse in mu ne bojo med potom zvrgele. Kaže se tudi, da bo g. Verlič otvoril novo mlekarno na ta račun, treba torej vse pripraviti. — Če pa gre vse po vodi, pa tudi nič ne škodi, saj smo navajeni, da se nam je od gotovih strani vse obljubljalo, a nič dalo. Pa Bog vam «lonaj», do prepričanja ste nas pa le spravili, da je boljše držati s tistimi, ki niso nič obljubili, a smo prepričani, da se bodo borili za nas in nam naše pravice tudi priborili! Živela poštena in resničljubna SLS.

Vse voditelje raznih skupin, ki se udeležujejo rednih sej Jug. strokovne zveze, naprošamo, naj se drže sklepov, ki so se pri sejah sklenili, da ne bodev stranki ključovalnosti in razcepljenosti. Ali pa naj svoje posebne želje in namene vsaj prej načelstvu javijo, preden se to razglašajo po časopisju.

Na binkoštni ponedeljek priredi Jugoslov. strokovna zveza vseh skupin izlet v Košake k našemu vrlemu somišljeniku g. Muraus-u. Zbirališče pri gostilni «Wilson» pri glavnem kolodvoru. Odhod ob 2. uri popoldne. V kapeli Muraus bo skupna majniška pobožnost, potem prosta zabava z različnim sporedom, kakor: šaljiva pošta, srečolov in še druge šaljive točke. Sodeluje godba katoliške omladine. Svetuje se vzeti kak prigrizek s seboj, za dobro kapljico pa bo skrbel naš blagi g. Muraus. — Obilne in polnoštevne udeležbe želi načelstvo Jugoslov. strokovne zveze.

Onevne novice.

Ponedeljkova «Straža» odpade radi praznika.

Pozor na modri križ na ovitku in na položnico. —

Upravništvo.

Smo jim že nagnali nekaj strahu. «Tabor» od četrta piše v svoji uvodni jeremijadi sledeče: «Ubiti hočejo vse (namreč klerikalci) kar je v naprednih rokah — in vseeno jim je, če ubijejo s tem tudi stvar samo. Ubiti hočejo napredne gospodarske naprave, napredne denarne zavode, napredno trgovino in obrt.» — Izvajanje našega bojkota napram demokratsko-orjunaškim denarnim zavodom, trgovinam in obrtnikom gre tej gospodi že na žep in živce, ker že to priznavajo javno v svojem glasilu. Naprednjakom pa povemo in jih še enkrat zagotovimo, da, kakor smo jih uničili potom naših vsestranskih organizacij politično, jim bomo tudi organizirano izpraznili žepe in potem pa bomo rekli, naše maščevanje radi orjunaškega divjanja proti SLS je dovršeno. Zatorej naši somišljeniki, zavedajte se, da imate v rokah najhujši bič proti policajdemokratom in Orjunu vi sami in ta bič je ravno vsestranski bojkot vsega, kar je proti nam! Dosedaj se je obnesel naš bojkot, a moramo ga izpeljati do konca, potem bo naša zmaga popolna in naši divjaški nasprotniki uničeni in pokopani za vedno.

Klerikalci naj bodo vsestranski kazipot naprednjakom. «Tabor» od četrta piše v svoji velenaprednosti: «Ako hočemo naprednjaki obdržati svoje gospodarske, kulturne in politične postojanke in priboriti si nove, moramo slediti klerikalcem.» Iz teh citiranih besed naprednega lista odseva vsa gospodarska, kulturna in politična onemoglost naprednjakov. Sedaj razglašajo ti naprednjaki, da morajo, ako se hočejo še sploh rešiti, za največjimi nazadnjaki — rimskimi klerikalci. Kaj ne, lepa logika glede naprednjaštva. Naš gospodarski, kulturni in politični program se doslej vedno proglašali kot najbolj reakcionaren, škodljiv in neizpeljiv, a sedaj si ga hočete sami osvojiti, ako hočete še životartiti — ali ni taka pisava popolna kapitulacija stranke, ki si uzurpira naprednjaštvo, a je najbolj nazadnjaška in brez vsakega samostojnega poleta. «Tabor» pač vedno skrbi s svojo duševno revščino za zabavo.

Enostaven odgovor na tolikokrat ponovljeno «Jutrovo» vprašanje. «Jutro» od 16. t. m. zopet radovedno vprašuje iz besedami: «Kdaj bo pošteno slovensko ljudstvo pokazalo hrbet brezvestni in sebični duhovniški stranki ter se oprijelo tiste, ki edina deluje za močno edinstveno državo in za socialno pravičnost, to je demokratske stranke.» — Pošteno slovensko ljudstvo se je doslej vedno držalo duhovniške stranke in vedno obsojalo koritarsko demokratsko stranko, dokler je ni pri-

zadnjih volitvah čisto obsodilo. V Sloveniji se namreč ljudstvo kot tako ni nikdar oklepalo demokraov, sedaj jim je še inteligenca obrnila hrbet. Ravno kar omenjena vprašanja o ljudskih hrbtih so torej že davno odgovorjena od naroda samedu in služijo žurnalistiki samo še za smeh in kratek čas.

Katera je najbolj brezverska stranka in kdo je najnovejši antikrist? «Jutro» od 16. t. m. piše v svoji po-besneli jezi: «Klerikalna stranka je brezverska in največji brezverec — antikrist je njen voditelj dr. Korošec.» Citirano odkritje najbolj verskega lista «Jutra» nam doselj še ni bilo znano.

V živo ste jih zadel. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom nam poročajo: V živo je zadel dopis «Straže» tukajšnje demokratske orjunce. Silno so razburjeni. Pa, ali gospodje, ki so vendar izobraženi, ne vejo, da kdor javno v kaki politični stranki nastopa, mora biti pripravljen, da ob od nasprotne stranke po potrebi tudi javno osvetljen. Ako bi se dotični gg. pri Smelcerju ne bili pridružili mariborskim orjuncem, pa bi ne bilo v «Straži»; to je menda jasno, kakor beli dan. Le potolažite se gospodje, saj nič ni bilo, pa tudi nič ne bo — že veste česa.

Iz Rač nam poročajo, da je dopis v «Taboru» proti g. Sernku imel ravno nasprotni uspeh, kakor ga je mislil doseči mlečozobi «Taborov» dopisnik. Mi Račani vemo, zakaj Kukovčev «Tabor» napada našega g. Sernka. G. Sernko je stopil v našo stranko samo radi tega, ker je spoznal, da je edina postena stranka, ki se bori za pravice ljudstva. Če bo mlečozobi Sokolič še naprej po «Taboru» napadal naše može, bomo z njim obračunali tako, kakor si zasluži. Sokolič in orjunci pri nas nimajo kaj iskati. Mi Račanci smo in bomo znali čuvati pošteno ime naše vasi in naših ljudi. Napad «Tabora» pa je rodil ta uspeh, da bomo Račanci v času od danes do 1. julija razvili agitacijo za liste SLS («Stražo» in «Gospodarja»). «Tabor» pa bo izginil še iz tistih par hiš v naši okolici, kamor se je vsilil.

Naznanila o sprejemu v škofijski zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano za šol. leto 1923-24. — V zavod sv. Stanislava se sprejemajo zdravi, dobro vzgojeni dečki, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu poklicu. Irošnje za sprejem je nasloviti na škofijski ordinarijat v Ljubljani. Prošnji naj se priloži: 1. krstni list, 2. izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripombo, da se je izdalo, ker namerava učenec vstopiti v gimnazijo. Starši ali njihovi namestniki naj prošnje s prilogami prinesejo v zavod sv. Stanislava v času od 1. do 14. junija t. l. Z njimi naj pridejo ob enem tudi njihovi sinovi, za katere sprejem prosijo. Datum sprejemnega izpita bo naznanjen na rešeni prošnji.

Likvidiranje Orjune v Vojvodini. Orjuncem v Vojvodini slaba prede. Ravno v teh krajih so se še pred kratkem najhujneje razvijale njihove organizacije, tukaj so začeli izdajati svoj prvi list, danes pa orjunske podružnice ena za drugo likvidirajo. Pozna se, da njihovi voditelji ne sede več pri vladnih koritih in da ljudje nimajo več strahu pred njimi, da bi jih podpirali. Njihov list «Vidovdan» je že občutil to krizo ter izhaja že samo le — na eni poli. V svoji poslednji številki celo javlja, da je pokrajinski odbor Orjune razpustil organizacijo v Vel. Bečkerek. Koliko organizacij Orjune pa je v Vojvodini samih likvidiralo, tega ne povedo. Gotovo pa njihovo število rapidno pada, ker zdaj ne groze več z oboroženimi akcijami proti svojim nasprotnikom, ampak samo javkajo in pišejo o nasilstvih, ki jih trpe. Isti proces se bo menda kmalu začel v Sloveniji, kjer je Orjuna doživela tako veliko blamažo.

Blamaža orjunske zastave. Orjuna v Zemunu si je nabavila svojo zastavo, katero je hotela na slovesen način blagosloviti. Ker pa niso mogli dobiti nobenega popa, ki bi zastavo «požegnale», so bili prisiljeni zastavo razviti brez blagoslova, kar se je takoj maščevalo. — Razviti zastave je prisostvovala velika množica ljudi, ki je klicala: doli z Orjuno in hotela orjuncem zastavo iztrgati. Orjunce je komaj ubranilo orožništvo, vendar pa so odnesli precej krvavih nosov. Ker se mariborska orjuna istotako pripravlja na razviti svoje zastave v mesecu juniju, bi bilo dobro, da bi ljudje poskrbeli, da se njihova zastava primerno blagoslovi.

Obsodbe hrvatskih vojakov. Vojno sodišče v Sarajevu je izreklo obsodbo nad vojaki, ki so se uprli lanskega leta v Plevlju. Dvanajst kolovodij je obsojenih na tri leta, eden pa na dve in pol leti ječe. Vsem se računa v kazen preiskovalni zapor. Ostalih 45 upornikov je popolnoma oproščenih. Upor je nastal vsled slabega ravnanja z vojaki. Glavni vzrok pa je bila slaba hrana in nečistoča. Vojaki se niso mogli nikomur pritožiti. Zato so sklenili, da se vrnejo na Hrvatsko, toda orožja niso rabili. Vojno sodišče je upoštevalo te olakševalne okoliščnosti in jih radi tega bolj milo sodilo.

Afera monopolnega blagajnika. V beograjski monopolni upravi je bil nameščen za blagajnika neki Dušan Anastasijević, ki se je dal kar na debelo podkupovati. On je denar od trgovcev direktno zahteval ter onim, ki mu niso hoteli plačati «bakšiša» enostavno ni hotel izdati soli in drugega monopolnega blaga. Če se je kateri trgovec pritožil na upravo, so tam vse zadušili, in je bilo popolnoma jasno, da Anastasijevića ščitijo vplivne osebe. Nazadnje so vseeno imenovali komisijo, da zadevo preišče. Komisija je spravila na dan strašne korupcije. Anastasijevića je ščitil njegov kum, ki je načelnik v monopolni upravi. Delala sta skupaj razne kupčije ter nakupovala celo vrsto hiš v Beogradu. — Blagajnika so zamenili z njegovega mesta, vendar pa delajo neke vplivne osebe pri vladi na vse kriplice, da se ga zopet postavi na prejšnje mesto. Ti ljudje so imeli gotovo velike koristi od korupcije, ki je v monopolni

upravi vladala, pa sedaj se boje, da ne bi prišle njihove umazane afele na dan.

Radi tovarne aeroplanov se pogaja vojno ministrstvo z raznimi industrijalci. Ta tovarna naj bi bila v rokah privatnikov, investiran pa bi bil domači kapital. Ministrstvo vojne in mornarice bi se obvezalo na toliko naročil, da bo imela tovarna za prvi čas dovolj dela, potem pa itak upajo na naročila do zunaj. Ministrstvo se je glede take tovarne že pogajalo z tovarno vagonov in strojev v Slavonskem Brodu. Ta tovarna ima projekt že izdelan, izvesti ga pa ne more, ker ji vlada že na drugih naročilih dolguje 18 milijonov din. Če se ministrstvo z domačo industrio ne bo sporazumelo, potem mislijo dobiti tako tovarno iz Nemčije na račun reparacije ter jo vzdrževati v državni režiji. Tovarna naj bi stala pri Novem Sadu, kjer je središče naše avijatičke, ali pa nekje v Bosni. — Čudni so pri nas razni projekti tovarn za vojni material, vrstijo se eden za drugim in zopet izginejo. Pri tem so pa razne konference, pogajanja in komisije, pri katerih se tudi zasluži.

Podeželska društva, ki razpolagajo z gledališkim odrom in bi bila pripravljena istega kako nedeljo čez poletje odstopiti mariborskemu Ljudskemu odru v svrhu gostovanja, se prosijo, da se oglase na naslov: Ljudski oder v Mariboru, kazino.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Izjava. Ker se govori, da se me podpisanega sumniči, da sem jaz pisal notico o orjuncih v »Straži« z dne 9. maja št. 52 ter se vsled tega baje grozi tudi z versko brezbriznostjo od v dopisu imenovanih gospodov, s tem izjavljam, da s tem dopisom nisem v nikaki ne posredni in ne neposredni zvezi, kar mi uredništvo »Straže« mirne vesti potrdi. — (Potrdimo, op. ur.). Upam, da bo ta izjava gg., ki so v dopisu omenjeni, zadostovala. — Sv. Lovrenc na Pohorju, dne 16. maja 1923. — Viktor Preglej, župnik.

Iz Maribora.

MARIBORČANI, POSLUŠAJTE RESNICO O MESTNI MESNICI!

V zadnji seji občinskega sveta se je mnogo govorilo o »slavni« občinski mesnici, še več in sicer navadnih, prostaških laži je o njej napisal »Tabor«. »Tabor« z dne 13. maja pravi, da je bila tista nesrečna mesnica v najboljšem razvoju, ko so jo začeli napadati klerikalci, da so ti trajni napadi in govorice o velikanskem deficitu prisilile občino, da je uknila mesnico. »Tabor« trdi tudi, da so seveda klerikalci glavni vzrok navideznega neuspeha proslule mesnice. Mirno rečemo, da je v dotičnem »Taborovem« članku več laži, kot stavkov. Nasproti tem lažem demokratov v »Taboru«, kakor tudi lažem socialistov v »Volksstimme« pribijemo o mestni mesnici sledeče resnice:

1. Mi smo odkrito pozdravili ustanovitev mestne mesnice, ker vemo, da bi taka mesnica za ljudstvo, za delavce in za uradnike lahko storila veliko dobrega, ako bi hotela dobro delati. Tega pa pri tej mesnici ni bilo. Kradel je najeti mesar, kradla je njegova konkubina, ki je bila obenem blaginjičarka pri mesnici. Mesar pa ni ukradel samo 50.000 K, koja poverba se mu je dokazala, ampak goljufal je mestno občino tudi na ta način, da je živino kupoval le od gotovih prekupecev in barantavcev, mesto od kmetov, ter je bil s temi verižniki dogovorjen, da so mu izstavili račun za kupljeno živino vedno za višjo ceno, kakor jo je v resnici plačal. To stoji! Kriv temu je župan Grčar, ker se za nobeno občinsko zadevo nič ne briga, ker se v nobenem mestnem podjetju ne prikaže, da bi malo pogledal za svojimi uslužbenci! Ako bi stal na čelu občine mož, ki bi delal z navdušenjem za korist občanov, bi kaj takega ne bilo mogoče. Mestna mesnica torej od svojega početka ni bila v korist ubogemu ljudstvu, ker so jo vodili tati in goljufi.

2. Te nezdrave razmere smo mi parkrat ostro kritikovali in zahtevali od župana, da jih odpravi. To ni bila gonja proti mesnici, ampak potrebna kritika in zahteva, da se odstranijo tatovi in goljufi, ne pa mesnica. Vsakemu pametnemu človeku je jasno, da taka zdrava, četudi ostra kritika gnilih razmer v občinskem podjetju ni vzrok neuspeha, ampak vzrok neuspeha so bili goljufi, ki so vodili mesnico.

3. Glavni vzrok neuspeha pa je bil ta, da je tatinski vodja mesnice povečini nakupoval le slabo živino, ki je bila seveda bolj poceni. Prvovrstnega mesa se tam ni dobilo, pač pa so sekali večkrat le stare, suhe, obenem kravečute, ki so bile za klobasarja, ne pa za mestno mesnico. Saj je znano, da se je g. župan vestno ogibal tistega »prvovrstnega« mesa, ki se je dobilo v njegovi mesnici. Mnogokrat je goljufivi vodja mestne mesnice kupil meso od mariborskih mesarjev ter ga potem sekal v svoji mesnici. Da to ni bilo »prvovrstno« meso, ki so mu ga odstopili mesarji, je jasno.

4. Čisto neresnična je tudi trditev »Tabora«, da je mestna mesnica regulirala mesne cene v Mariboru. Ustanovila se je v času grozne suše, ko so cene živini in radi tega seveda tudi mesu od dne do dne občutno padale. Če so bile cene v tej mesnici tuintam nižje kakor pri drugih mesarjih, je iskati vzroka za to v tem, da se je dobilo tam povečini manjvredno meso, katero niti g. županu ni dišalo. Sicer pa sploh ni res, da bi bile mesne cene v mestni mesnici vedno nižje, kakor pri drugih mesarjih, temveč neizpodbitna resnica je, da so večkrat bile cene v mestni mesnici celo za 6 do 8 K pri 1 kg višje, kakor drugod, tako da je enkrat celo policijski komisariat, ki ima nalog pobijati draginjo, odločno posegel vmes ter kratkoma zahteval, da se mesne cene v mestni mesnici znižajo če ne več, pa vsaj na mesne cene drugih mesarjev, kajti drugače policija ne more nastopati proti mesarjem, ker se ti izgovarjajo na višje cene v mestni mesnici. Tako torej je regulirala

mestna mesnica mesne cene, da se je sam policijski nadsvetnik dr. Kerševan moral brigati za njo! Res lepo občinsko podjetje, ki ga mora policija vstrahovati! Mariborčani, zapomnite si to, da veste povedati golo resnico, ako bodo demokrati in socialisti zopet trosili laži o tej »imenitni« napravi socialistov.

5. Mariborčani, delavci, uradniki in obrtniki! Iz zgoraj navedenih podatkov bodele sami posneli, da pri takih razmerah občinski svetniki Slov. ljudske stranke niso mogli drugače, kakor glasovati proti obnovitvi mestne mesnice, ker je mestna občina dozda s takimi podjetji imela vedno smolo. Pri nekdanjem Gospodarskem uradu »slabega spomina«, ki ga je vodil »strokovnjak«, trgovec in sedajni občinski svetnik demokratske stranke g. Šošarič in njegova žlahta, je občina imela čiste izgube nad tri milijone kron, pri mesnici pa, ki je »blagodejno delovala« v ljudsko korist le približno štiri mesece pod »spretnim« vodstvom socialista župana Grčarja, je v tej kratki dobi poveril njen vodja nad 50.000 K in bi bil še več, ako bi naš list teh lumparij ne bil še pravočasno odkril! Dokler imamo z občinskimi podjetji opisane vrste tako slabe izkušnje, jih ne moremo nikaar priporočati in hvaliti. Taka občinska podjetja, kjer se po vrsti krade in slepari, se ubijajo že sama sebe in ni več potrebno, da jih ubijajo še ti »preklicani« klerikalci. Mariborčani so tem »sitnim« klerikalcem pač lahko hvaležni, ker vsak čas izvohajo pri občinski upravi kako korupcijo in lumparijo ter jo neizprosno odkrijejo pred svetom, da demokratski in socialistični gnoj smrdi daleč naokoli, kar je seveda »slavni« korupcionistični večini na magistratu zelo neljubo. Spravili so na dan umazano afero Grčar-Kohlbesen, odkrili so tudi, kako si župan Grčar za hrbtno občinskega sveta sam na tihem povišuje svoje plače, odkrili so poverjenja in lumparije pri mestni mesnici in delali bodo v tem smislu tudi naprej. Naše geslo je in ostane: »Neizprosno boj vsaki lumpariji na mestnem magistratu, dokler ne izgine korupcija!« To pošteno delo naše stranke na magistratu je uvidelo tudi ljudstvo, zato je pri zadnjih volitvah dalo socialistom in demokratom tako brco, da je dozda menda še niso nikjer dobili. Da, da! Ljudstvo je spoznalo, kje je poštenost in delovanje za ljudske koristi, zato je s studom obrnilo hrbet Bahunu in Grčarju, kakor tudi demokratom in drugim tem podobnim strankam. Poraza, ki so ga doživeli demokrati in Bahunovci pri zadnjih volitvah, tudi mestna mesnica ne bo več popravila!

Izvajajte posledice! Naši politični nasprotniki se čudijo, da sta dva obč. svetnika iz drugih strank vstopila v klub obč. svetnikov SLS, tako, da ima naša stranka 9 obč. svetnikov. To pa ni nič čudnega! Zadnje skupščinske volitve so pokazale dovolj jasno, ljudsko voljo v mestu. Ljudstvo je dalo zaupanje SLS in naši stranki po izidu volitev dne 18. marca ne gre le 9 obč. svetnikov temveč najmanj trikrat toliko. Demokrati in socialisti, ki danes vladajo na magistratu, ne zastopajo niti ene četrtine volilcev. Če bi razumeli in upoštevali voljo ljudstva, bi že davno bili morali pobrati šila in kopita ter se poskriti v »napredni« temi. Sicer pa tudi prav. Čim dalje bode sedanja večina vladala na magistratu, tem hujša ljudska sodba jo čaka pri prihodnjih volitvah.

Opozorilo nepristranskega postopanja naše policije se že udeležuje in sicer takole: Ko so orjunci na predvečer zadnjega praznika razgrajali in ljudi pretepali po Vojašniški ulici, je policija, kakor znano, prišla — prepozno. Ljudje, ki so ob hrupu in kriku pritekli iz hiš, so ji to tudi povedali. Med njimi je bil tudi neki Josip Štolar in policaji — dva stražnika in neki nadzornik Finžiger — so ga takoj obkolili in povpraševali, kaj dela zunaj in kaj pravi. Štolar je še enkrat ponovil, da je prišel radi hrupa ven in pa kje so bili policisti poprej, ko jih je bila tako treba. Te jasne in razločne Štolarjeve besede so pa policaji med seboj tako preklekali, kot da bi bil Štolar policijo izganjal iz Maribora ter jo žalil. Obsodili so ga na 8 dni zapora, prič, ki so natančno slišale Štolarjeve besede, pa niso niti zaslišali. Štolarja so z zapornim listom, ki ga je podpisal g. Pestevšek, že citirali v zapor. — To je dovolj jase primer policijske samovolje, ki besede prevrača ter obtožencu še možnosti ne da, da bi se branil.

Kako podpiramo domače obrtnike. V izložbi nemškega fotografa Makarta je razstavljena slika oficirskega zbora mariborske garnizije, slike SHS carinikov in več drugih jugoslovanskih rodoljubov. Deset korakov dalje je atelje slovenskega fotografa Vlašiča. — Tako poroča »Tabor«, samo da vidi skozi svoja orjunska očala samo sliko našega poslanca Žebota, ne pa tudi jugoslovanskih šajkač.

Orjuna v stroju, pa ne takem za slamo rezati, kar bi pač vsakdo razumel. Ne! »Antretten« so imeli pred mariborskim kolodvorom, ko so nas prišli obiskat Stankoviči. Nismo jih šteli, četudi za to ni potreba višje matematike, ker jih je komaj za malo južno. — Zakaj so pravzaprav imeli alarm, ne vemo. Všeč nam je le, da so ga imeli in smo jih od bližje spoznali. Drugič naj bodo vsaj toliko pametni, da bodo poskrili mlečnozobe pobe »in das zweite Glied«, v prvem redu pa posta vijo same Škerjance in podobno.

Predstojništvo carinske oblasti v Mariboru. V carinskem skladišču je nameščen slaboznani orjunaš Vuga. Ta razgrajač zbada in nadleguje celotno miroljubno delavstvo, ki je do skrajnosti razburjeno radi drznosti tega orjunca. Delavci sami izjavljajo, da se je bati glede Vuge najhujšega, ker mirno in pošteno delavstvo ne bo pustilo se zbadati od tujih in do pred kratkem italijanskih elementov. Na mariborski carinarnici imamo novega predstojnika g. Trošta, ki je vsega priznanja vredna osebnost in upamo, da bo napram razgrajaču

Vugi, ki je sramota za celo carinarno, storil svojo predstojniško dolžnost, ker sicer se je bati najhujšega.

Birmovanje v stolnici bo se vršilo Binkoštno nedeljo in sicer samo Binkoštno nedeljo. Ob pol 10. uri slovesna pridiga, ob 10. uri pontifikalna sv. maša, ob 11. uri začetek birmovanja.

Letošnja majniško pobožnost v tukajšnji stolnici bosta od Binkoštno nedelje do človega nadaljevala dva gospoda misijonarja iz Ljubljane. Ob delavnikih bo prva pridiga ob 5. uri zjutraj, druga ob 7. uri zvečer, ob nedeljah in praznikih prva pridiga ob 6. uri zjutraj, druga ob 7. uri zvečer.

Ljudski oder v Mariboru je imel na praznik Vnebohoda Kristusovega svojo prvo redno glavno skupščino v prostorih uradniške obednice v kazini. Zanimanje za skupščino je bilo med članstvom izredno veliko in se je je udeležilo v izredno velikem številu. Mirni potek skupščine, ki je pokazala, da je Ljudski oder vsega spoštovanja in resne podpore vredna ustanova, so motili posamezniki, ki se ne morejo oživeti v dejstvo, da mora kulturna ustanova biti časti vredna in potrebna, tudi če ni nataknila demokratskega ali celo orjunskega klobuka. Večina članstva se ni dala zavesti ter je enoglasno izvolila za predsednika in artisticnega vodjo g. Ivo Peršuha, enako enoglasno pa tudi ostale članse uprave. Globoko smo prepričani, da bo Ljudski oder sedaj, ko se je znebil precej temeljito raznih cokelj in strankarskih prenapetosti, postal v še odličnejši meri ljubljene mariborskega občinstva. Naša podeželska društva naj se pridno obračajo na mariborski Ljudski oder (kazino), ki jim je vedno na razpolago z nasveti in proti zmerni odškodnini tudi z repertoarjem.

»Slomšek«, društvo mariborskih bogoslovcev, ima v nedeljo, dne 20. maja, ob 18. uri v bogoslovski čitalnici svoj redni letni občni zbor. Gg. staršine, prijazno vabljeni. — Odbor.

Klub mariborskih kat. akademikov »Panonija« je izvolil na ustanovnem občnem zboru sledeči odbor: Predsednik: Preac Jože, stud. phil., podpredsednik: Štupica Marijan, cand. iur., tajnik: Štok Andrej, stud. teh., blagajnik: Voršič Josip, stud. teh., gospodar: Leskovar Jože, stud. iur., preglednika: Radšel Franjo, cand. med., Leskovar Berta, cand. iur., razsodišče: Verstovšek Zdenko, cand. iur., Bedjanič Milko, stud. med., Weingerl Stanko, stud. theol.

V kraljestvu palčkov. Na ponovno izražene želje iz občinstva ponovi dekliška osnovna šola v Studencih pri Mariboru na binkoštni ponedeljek ob 15. uri v Narodnem gledališču že parkrat vrlo dobro uspešno ljubko spevoigr »V kraljestvu palčkov« s spremljevanjem orkestra godbe »Drava« ob dramskih cenah. Opozorjamo naše občinstvo na to vsebinsko in glasbeno mikavo trodejanko s pozivom, da privošči mladini za binkoštno počitnice lep popoldne, pa tudi okoličanom se nudi lepa prilika za poset.

Važno za podnajemnike. Kakor se je nedavno pri okrajnem sodišču v Ljubljani v neki razpravi o zaščiti podnajemnikov v prid teh izrekla razsodba, tako se sedaj vrši tudi pri sodišču v Mariboru sliha razprava, koje izid — kakor upamo — tudi ne more biti manj ugoden. Vpišejo naj se torej pri društvu stanovaljskih najemnikov tudi podnajemniki, ker so zaščiti najbolj potrebni in ki se potem proti društveni izkaznici smejo in bi se tudi v lastnem interesu morali udeležiti vseh tudi za njih sklicanih javnih odborovih sej, ki se vršijo na vsak prvi in tretji četrtek meseca zvečer v kazinski dvorani. Mnogi najemniki, ki so pri razsodišču že imeli razpravo, mislijo, da je že vse končano in da bo vedno pri izrečenih razsodbi ostalo; pa se varajo, ker — časi se spreminjajo. Stari člani morajo torej ostati še nadalje organizirani, ker drugače nimajo pristopa k prihodnjim važnim sejam, ter tudi ne dobijo več informacij, ki so za vsakega različne in ki se po časnikih ne bodo več razglasile. Na novo pa bi se morali organizirati vsi še nevpisani najemniki ter naj se ne pustijo odvracati od nevednežev ali begati po plačanih hujšakih, kakor se je to v zadnjem času konstatiralo.

Zadruga brivcev za mariborski okraj naznanja, da so brivnice na binkoštno nedeljo dopoldne odprte, ponedeljek pa celi dan zaprte.

Prostovoljna požarna bramba v Kamnici priredi dne 20. t. m. na binkoštno nedeljo na gostilniškem vrta gospe Šerak veliko spomladansko veselico, katera se radi slabega vremena zadnjo nedeljo ni vršila. Za vsestransko zabavo je preskrbljeno. Vstopnina samo 4 dinarje.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

«Ah, hvala Bogu, da smo na varnem!» je vzdihnila grofica Tournay, stegnila premle prste k ognju in z globoko hvaležnostjo gledala lorda Antona.

«Upam, da se niste preveč utrudili na potovanju in da je bil tale moj prijatelj Andrej dovolj zabaven spremljevalec!»

«Ah, naš gospod Andrej!» se je smejala grofica med solzami in pokimala mlademu možu, ki si je slatič mokri površnik. «Sama ljubeznjivost ga je bila!» — Kako naj vam pokažemo svojo hvaležnost, jaz in otroci, za rešitev in za vse, kar ste tvegali za nas?»

Mlada človeka, ki sta prišla z njo, sta bila njena

otroka: hčerka Suzana, vitka, nežna deklica osemnajstih let z otroškim licem, na katerem sta strah in trpljenje že zarisala svoje sledove, in njen sin, mladi grof Tornay, devetnajstleten golobradat mladič, ki pa nanj, se je zdelo, niso grozote revolucije naredile mnogo vtisa. Izbrano, gizdavo je bil oblečen in tako se je tudi obnašal.

Komtesa Suzana in gospod Andrej, ki je spremljal nesrečne begunce iz Pariza in čez morje, si nista bila neznanca, to je lahko vsak videl. Njene velike rjave, otožne oči so se več ko samo enkrat ujele z Andrejevimi, ki so z neprikritim občudovanjem počivale na nežnem, sladkem obrazu francoske begunke, in vsaki-krat ko sta se njuna pogleda srečala, je šinila rahla rdečica preko njenih blelih lic.

(Dalje prihodnjič.)

Gołove obleke

za gospode in dečke v veliki izbiri po primernih cenah priporoča Franc Cverlin, krojaški mojster, Maribor, Aleksandrova cesta 28. 268

LEPE SLIKE

so najlepše darilo za birmo. — M. Japelj (Kurnik), Koroška cesta št. 1, Maribor. 277

Dobro ohranjeno moško kolo se proda. Mlinska ulica št. 24. Vpraša se se od 5. do pol 7. ure zvečer. 279

Išče se ženska od 14 let naprej za šivanje. Glavni pogoj poštenost. Naslov u upravi lista. 274

Enonadstropna hiša

z 2 trgovski lakoloma in vrtom v bližini kolodvora se za ceno Din. 450.000 takoj proda. Poizve se Koroševa ulica 5/II, pri Takač. 1—2 281

Inserirajte!

Pristna dalmatinska vina

najboljše vrste po najnižjih cenah se dobe edino pri Josipu Povodnik, Maribor, Vojašniška ul. 4, pod dravskim mostom. Za binkošne praznike si preskrbite te dobre dalmatinske kapljice. 280

Preselitev iz Ruška cesta 2 na Koroško cesto 34 naznanja

EKART IVAN čevljar.

Motor na bencin

in petrolej nad 5 HP in gepelj, se zaradi električne naprave proda. Več se poizve pri g. Ivanu Petek na Hardeku pri Ormožu. 2-3 273

Fant k 2 konjema in za domače delo se išče. Naslov v uredništvu lista. 2—2 246

Velika zaloga cementa, traverz, železa in dr. po ugodnih cenah.

Pinter & Lenard

258 Maribor. 3—3

Pošteno dekle, ki zna kuhati se išče. Naslov v uredništvu lista. 2—1 265

Lasulje šminke, krep i. t. d. za podeželske gledališke odre, nadalje kite in druga lasna dela priporoča R. Grobelnik, frizer za dame in gospode ter za gledališče. Celje, Glavni trg 17. 1—3† 259

Poznati Maršnarovi

limonadni praški

„BRAUSE“

se zopet dobijo pri trdki

Josip Vitek, Ljubljana

Krekov trg 8.

Zastopstvo in zaloga tovarn

„ORION“, Maršner. 1—12 275

Najboljši

PORTLAND-CEMENT

vedno svež in v vsaki množini se dobi pri

F. C. SCHWAB

PTUJ, SLOVENSKI TRG

Lepe slike za birmo

dobite

Foto-atelje M. Japelj (p. Kurnik)

Koroška cesta 1.

Najlepše in najprimernejše darilo in spomin

ZA BIRMANCE

je moderna fotografija iz ateljeja

V. VLAŠIČ

Maribor, Gosposka ulica 23

Atelje je odprt prvi in drugi dan binkoštnih praznikov.

Sprejmejo se

učenci

za brušenje in graviranje stekla. Ponudbe na:

„Kristal“ d. d.

tovarna ogledal in brušenega stekla.

Maribor, Koroška 32

SLIKE ZA BIRMO!

Najnižje cene.

FOTO-ATELIER

C. TH. MEYER, MARIBOR

Gosposka ulica 39.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani trdki

KAROL WORSCHKE, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) *Za otroke*

Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
Priatelj otroški po Din. 6.50 in 7.50.
Ključek nebeski po Din. 20, 30.
Angelj varih po Din. 11.

b) *Za odrasle*

Bogomila po Din. 15, 22, 25.
Pobožni kristjan po Din. 12.
Češčena Marija po Din. 14, 48, 60.
Marija varhinja po Din. 10, 36.
Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
Nebesa, naš dom po Din. 42.
Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 30.
Mali duhovni zaklad (velike črke) D 12.
Marija Kraljica po Din. 42.
Venec pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesmi Din. 15.

Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.

Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) D. 15.

Premišljevanja za celo leto I. in II. del.

Din. 32.

Družba vednega češčenja. 2 molitveni uri.

Din. 3.

Kratko navodilo za pobožnost M. B.

Kraljice src Din. 5.

Vir življenja Din. 18.

Duša popolna Din. 20.

Duša spokorna Din. 20.

Bog med nami Din. 12.

Vечно življenje (rdeča obr.) Din. 24.

(zlata obr.) Din. 33.

Slava Gospodu Din. 18.

Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.

Priprava na smrt Din. 16.

Združeni čevljarški mojstri v Mariboru in okolici

P. Z. Z. O. Z.

naznanja p. n. občinstvu, da se je zaloga obuval v poslopu „Velike kavarne“, vhod v „Klub bar“, ravno na novo opremila z vse vrstnim najmodernejšim blagom za moške, ženske in otroke.

Laneni čevlji za gospe 80 Dinarjev.

Sprejmejo se naročila po meri in tukaj nabavljena obuvala v popravo in se izdelujejo v lastni novoopremljeni delavnici najskrbnejše.

Solidna postrežba! **Specijalitete, lovsta, turistovska in ortopejiška obuvala.** Najnižje cenat

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.